

Remissvar:

Fler veckor med omställningsstudiestöd – för stärkt konkurrenskraft, säkrad kompetensförsörjning och livslångt lärande

U2022/03966

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har erbjudits att lämna synpunkter på remissen av promemorian *Fler veckor med omställningsstudiestöd – för stärkt konkurrenskraft, säkrad kompetensförsörjning och livslångt lärande* (Ds 2022:29).

SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ett femtiotal medlemskårer vilka tillsammans representerar ungefär 380 000 studenter och doktorander.

SFS har i tidigare remissvar till *Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden* (Ds 2021:18) ställt sig överlag positivt till förslaget om ett nytt parallellt offentligt omställningsstudiestöd.

SFS vill inledningsvis lyfta fram att möjligheten till fler veckor med studiestöd, vilket omställningsstudiestödet ger, är positivt, men att mer behöver göras. SFS menar att maxgränsen för antal veckor med det reguljära studiemedlet också behöver höjas. Utbildningar har blivit längre, bland annat som en anpassning till Bolognaprocessen, men studiemedlet har inte följt samma utveckling. För att främja det livslånga lärandet och ge studenter möjlighet att läsa längre utbildningar behöver antalet veckor med studiemedel utökas.

Nedan redogör SFS för sina kommentarer på remissen.

4.1 Det ska finnas en möjlighet att ställa om vid fler tillfällen i livet

SFS tillstyrker förslaget om att det ska finnas en möjlighet att återkvalificera sig för ytterligare tid med omställningsstudiestöd. SFS håller med bedömningen att det är en rimligare lösning att göra det möjligt för yrkesverksamma att återkvalificera sig för fler veckor med omställningsstudiestöd, snarare än att utarbeta en helt ny och separat lösning för studiefinansiering för yrkesverksamma som behöver förnyad kompetensutveckling eller omställning.

SFS anser även att det ska gå att kvalificera sig för ytterligare veckor inom det ordinarie studiemedelssystemet. Ett förslag är till exempel att återbetalningen av lån ska frigöra veckor på nytt. Det vill säga, när en individ har betalat tillbaka sitt studielån för en förbrukad vecka så ska denna vecka gå att söka på nytt. Även separerandet av lån- och bidragsdelen av det ordinarie studiemedlet – som idag är sammanlänkade – skulle gynna livslångt lärande. En person som väljer att enbart ta studiebidrag för sina studier skulle då ha studielånet kvar om den vill studera senare i livet, och vice versa.

4.2 Ytterligare 22 veckor med omställningsstudiestöd ska kunna lämnas efter 15 år

SFS har inga invändningar mot antalet år eller veckor som föreslås. Det är positivt för det livslånga lärandet att ytterligare veckor ska kunna lämnas, för att ge personer möjlighet till kompetensutveckling eller omställning även senare i livet.

Det förefaller rimligt att minst hälften av de ursprungliga 44 veckorna ska ha förbrukats innan det går att ansöka om ytterligare 22 veckor, men att samtliga 44 veckor inte ska behöva vara förbrukade. Detta för att förhindra situationer, så som utredningen beskriver, där endast någon enstaka vecka återstår av det ursprungliga stödet, men att det måste gå 15 år från att denna vecka har förbrukats till att det går att ansöka om nya veckor.

4.3 Fler veckor med stöd kan lämnas bara om övriga villkor för att lämna stöd är uppfyllda

SFS har inga invändningar mot kvalificeringsvillkoren, och anser att det är rimligt att dessa gäller även vid fler veckor med stödet.

SFS vill däremot på nytt framföra vår syn på att omställningsorganisationer ska ges tillfälle att yttra sig. Vi har tidigare avstyrkt förslaget att omställningsorganisationerna ska ges tillfälle att yttra sig om huruvida en utbildning kommer att stärka den sökandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. SFS anser bland annat att förslaget är administrativt tungt, samt öppnar för godtycke och är rättsosäkert. Vad som stärker individens ställning på arbetsmarknaden är också högst individuellt. SFS anser att utbildningsutbudet inom högre utbildning redan är utformat med hänsyn till studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, samt att studenternas efterfrågan är en så bra approximering av arbetsmarknadens framtida behov, att all högre utbildning automatiskt bör ge rätt till stödet utan utlåtande från omställningsorganisationen.

4.4 Samtliga veckor med omställningsstudiestöd som lämnas under sjukdom och ledighet ska räknas in i antalet veckor med stöd

SFS har **inga synpunkter** på förslaget att samtliga veckor med omställningsstudiestöd som lämnas i samband med sjukdom och ledighet ska räknas med vid beräkningen av det antal veckor som stöd högst får lämnas för.

Kapitel 5. Det finns inte något behov av ändrade regler om dataskydd och sekretess

SFS har **inga synpunkter** på bedömningarna i kapitlet.

Kapitel 6. Ikraftträdande

SFS har **inga synpunkter** på förslaget om när bestämmelserna ska träda i kraft.

Kapitel 7. Konsekvenser

SFS bedömer fortsatt att omställningsstudiestödet kommer att leda till undanträngningseffekter för andra studenter, vilket regeringen behöver ta hänsyn till. I vårt tidigare remissvar framförde vi att högskolan redan utbildar på maxkapacitet, och att det därför inte finns utrymme att öka inflödet av yrkesverksamma utan att andra grupper trängs undan, om inte andra åtgärder vidtas. Detta får betydande negativa konsekvenser, bland annat för de ungdomar som riskerar att trängas undan och hamna utanför både arbete och studier.

Däremot lär införandet av möjligheten att kvalificera sig för ytterligare veckor med omställningsstudiestöd troligtvis inte påverka övriga studenter i en högre grad än vad införandet av det ursprungliga stödet gör, eftersom det totala antalet studenter med omställningsstudiestöd inte lär öka till följd av förslaget. Utredningen bedömer att möjligheten att återkvalificera sig för fler veckor med omställningsstudiestöd innebär att antalet individer som ansöker om stödet kan komma att öka 15 år efter stödets införande. Ytterligare veckor med omställningsstudiestöd kommer dock finansieras med samma anslag som de ursprungliga veckorna med stödet, vilket innebär att konkurrensen mellan de som ansöker om omställningsstudiestöd kan förväntas öka.

SFS vill även framföra att omställningsstudiestödet inte har varit ändamålsenligt såsom det hittills har införts. CSN har fått in fler ansökningar om omställningsstudiestödet än beräknat och hinner inte med att handlägga dessa, vilket gör att beskedet dröjer för de som har ansökt om stödet. Lärosätena har inte getts ökade resurser eller tid att anpassa sitt kursutbud för de yrkesverksamma som nu söker sig till högre studier med omställningsstudiestödet. I budgetpropositionen för 2023 fick lärosätena ett uppdrag att anpassa och/eller utveckla utbudet för livslångt lärande och omställning. Att utveckla kurser tar tid och det ska göras

med eftertanke. Det handlar dels om att utbildningen ska vara relevant och svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, och dels att utbildningen har resurser, bland annat i form av lärare, samt är relevant i lärosätets utbildningsprofil.

Linn Svärd
Ordförande
linn.svard@sfs.se
070-545 70 45

Mathilda Fredriksson
Politisk sekreterare
mathilda.fredriksson@sfs.se
076-544 01 02